

Vlaams
Parlement

stuk **1617** (2011-2012) – Nr. 1
ingediend op 14 mei 2012 (2011-2012)

Gedachtewisseling

over de stand van zaken van de aanpak van de
inteeltproblematiek in de sector van de rashonden

Verslag

namens de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
uitgebracht door mevrouw Tinne Rombouts

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jos De Meyer.

Vaste leden:

de heren Lode Ceysens, Jos De Meyer, mevrouw Tinne Rombouts, de heer Jan Verfaillie;
mevrouw Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, de heer Stefaan Sintobin, mevrouw Linda Vissers;
de heren Karlos Callens, Marc Vanden Bussche;
mevrouw Els Robeyns, de heer Jurgen Vanlerberghe;
de heer Mark Demesmaeker, mevrouw Tine Eerlingen;
de heer Peter Reekmans;
de heer Dirk Peeters.

Plaatsvervangers:

de heren Robrecht Bothuyne, Jan Durnez, Marc Van de Vijver, Johan Verstreken;
de heren Pieter Huybrechts, Chris Janssens, mevrouw Marleen Van den Eynde;
mevrouw Lydia Peeters, de heer Bart Tommelein;
de heren Marcel Logist, Bart Martens;
de heer Matthias Diependaele, mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck;
mevrouw Patricia De Waele;
de heer Hermes Sanctorum.

Op 18 april 2012 organiseerde de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid een gedachtewisseling over de stand van zaken van de aanpak van de inteeltproblematiek in de sector van de rashonden, met de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid.

I. UITEENZETTING DOOR MINISTER-PRESIDENT KRIS PEETERS

1. Inleiding

Minister-president *Kris Peeters* geeft bij wijze van inleiding eerst wat achtergrondgegevens.

Volgens een enquête uitgevoerd door de federale overheidsdienst (FOD) Economie telde ons land in 2008 1.167.000 honden. Daarvan wordt meer dan de helft (53,1%) gehouden in Vlaanderen. Bijna een vijfde (18,7%) van de Vlaamse huishoudens zorgt voor ten minste één hond.

Ieder jaar worden 160.000 nieuwe honden geregistreerd. Slechts voor 25.000 honden wordt een stamboom afgeleverd. Van de rest zijn wel identiteit, baas, haarkleur, ras of type gekend, maar is de vader of moeder niet gekend in een centrale databank. De informatie over de ouders per ras, bijeengebracht in een centrale databank, is volgens de minister-president essentieel om erfelijke aandoeningen en inteelt op een effectieve wijze te voorkomen.

De hondenfokkerij is sterk versnipperd. Bovendien zijn de organisaties veelal nog nationaal georganiseerd en steunt de werking van deze organisaties voornamelijk op vrijwilligers.

De minister-president merkt op dat het niet alleen gaat over de problematiek van erfelijke afwijkingen door inteelt, maar ook om het handelen met honden tegen hun normaal sociaal gedrag in. De hele hondensector, inclusief de individuele hondenliefhebber, is hier dus bij betrokken.

Er is weinig gestructureerd wetenschappelijk onderzoek, enkel projectmatig onderzoek. Dierenwelzijn is nog altijd een federale bevoegdheid, en ondanks de inzet van heel wat ambtenaren van de FOD Volksgezondheid en van de dierenartsen, wordt er weinig systematisch gewerkt aan de problematiek van erfelijke aandoeningen en inteelt bij honden. Het is volgens de minister-president een kwestie van het maken van keuzes bij een beperkte beschikbaarheid van mensen en middelen, maar er zijn dus heel wat lacunes met betrekking tot controles, invoer, handel enzovoort.

2. Aanpak in Vlaanderen

2.1. Dierenwelzijnsbeleid

Aangezien dierenwelzijn voorlopig nog een federale bevoegdheid is, beschikt Vlaanderen nog niet over voldoende instrumenten om regelgevend op te treden. Bovendien kan, gezien de sterke versnippering in de sector, alleen vooruitgang geboekt worden mits de nodige inzet van de sector zelf. Vlaanderen kan op dit vlak nauwelijks bindende maatregelen opleggen, en bovendien is het maar de vraag of dat soort maatregelen alleen voor vooruitgang kan zorgen, aldus de minister-president.

2.2. Fokkerijbeleid

Wat het fokkerijbeleid betreft, beschikt Vlaanderen op dit moment nog niet over de nodige wetgevende instrumenten om maatregelen te nemen in de sector. De administratie is volgens de minister-president wel volop bezig met de aanpassing van het besluit van de

Vlaamse Regering van 19 maart 2010 betreffende de organisatie van de fokkerij van voor de landbouw nuttige huisdieren.

In afwachting van het tot stand komen van deze wetgeving is er voor geopteerd om maximaal samen te werken met alle actoren uit de sector, om in overleg oplossingen te zoeken voor knelpunten en de nodige acties uit te werken.

Er werden daartoe twee werkgroepen opgericht. Ten eerste is er een consortium waarin alle actoren vertegenwoordigd zijn en dus ook alle stamboek- en rasverenigingen. Ook de handelaars, de onderzoeksinstituten en de Orde der Dierenartsen en de FOD Volksgezondheid maken er deel van uit. Binnen dit consortium wordt gezocht naar oplossingen om de problematiek aan te pakken en om maatregelen te implementeren in de sector.

Ten tweede is er een wetenschappelijke werkgroep, met daarin de KU Leuven, afdeling Gentechologie, en de UGent. Bedoeling van deze werkgroep is het coördineren en afstemmen van het wetenschappelijk onderzoek dat nodig is om de problematiek te kunnen oplossen.

Beide groepen werken vrij autonoom, maar hebben een intense begeleiding vanuit het beleidsdomein Landbouw en Visserij, met de inzet vanuit de afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling van een drie vijfde voltijdequivalent.

3. Resultaten na 1 jaar werking

Op 10 september 2011 werd in Gent een succesvol symposium georganiseerd waarop een 300-tal kwekers en houders aanwezig waren. De problematiek is daar in extenso uiteengezet.

De minister-president heeft op vraag van de sector toen 50.000 euro uitgetrokken voor een wetenschappelijke studie, die momenteel wordt uitgevoerd door de KU Leuven. In deze studie wordt de verwantschap binnen populaties in kaart gebracht. Dat moet op korte termijn uitzicht geven op een fokkerijstrategie voor rassen met problemen en de voorbereiding van een tool waarmee de inschatting gemaakt kan worden van het inteeltrisico. De resultaten van deze studie worden verwacht tegen 30 juni 2012.

Voor 52 van de in ons land meest voorkomende hondenrassen zijn fiches aangemaakt met daarop onder meer de meest voorkomende erfelijke aandoeningen, de inteeltcoëfficiënt enzovoort. Deze fiches kunnen nog aangevuld worden met specifieke fokinstructies en zijn, hoewel voornamelijk bedoeld voor fokkers, voor iedereen beschikbaar via de website van het beleidsdomein Landbouw en Visserij. Om de gegevens en instructies op de fiches uit te leggen aan de rasverenigingen en keurmeesters – die bij het fokken van honden een cruciale rol spelen – werd op 23 februari 2012 een workshop georganiseerd.

Om nog beter zicht te krijgen op de problematiek en de vragen die er bij kwekers leven, was er de vraag naar een centraal meldpunt. Kwekers en houders van honden moeten er terechtkunnen met informatie, klachten in verband met erfelijke gebreken en inteelt. Inmiddels is ook dit operationeel op de website van het beleidsdomein Landbouw en Visserij, stelt de minister-president.

4. Evaluatie van de aanpak

Ondanks de bereikte resultaten en de vrij intensieve begeleiding vanuit de landbouwadministratie, blijkt de werking, vooral de laatste maanden, moeilijker te verlopen. Hoewel er overeenstemming is over de problematiek, is die er helemaal niet over de manier waarop die aangepakt moet worden. Het is immers duidelijk dat er zowel bij de fokkerij, het wedstrijdgebeuren, de handel, maar ook bij de particulieren heel wat zal moeten ver-

anderen. Gezien de bevoegdheidsverdeling is volledige medewerking van elke actor noodzakelijk. De minister-president heeft recent vastgesteld dat die medewerking er momenteel niet overal meer is. Onder andere de Koninklijke Maatschappij Sint-Hubertus (goed voor 65.000 leden) en ANDIBEL (Belgische beroepsfederatie van handelaars in vogels, gezelschapsdieren en toebehoren) hebben aangegeven wel aan de problematiek, maar niet langer met het consortium te willen samenwerken. Maar ook de voorzitter van het consortium heeft onlangs zijn ontslag meegedeeld. Reden is de onenigheid over de te volgen aanpak.

Een en ander heeft ertoe geleid dat het knelpuntenrapport dat vanuit het consortium beloofd was tegen eind december 2011, nog niet afgewerkt is.

5. Wat voor de toekomst?

Na overleg met meerdere partners wordt nu geopteerd voor een bepaalde aanpak, geeft de minister-president mee. Het rapport waarin de knelpunten bestudeerd worden in verband met gezondheids- en welzijnsproblemen veroorzaakt door inteelt en waarin voorstellen geformuleerd worden tot oplossing, zal afgewerkt worden tegen eind april 2012. Bedoeling is dus knelpunten en de te nemen acties te formuleren. Gezien de meningsverschillen met betrekking tot de aanpak van bepaalde knelpunten, kunnen er voor bepaalde knelpunten meerdere mogelijke oplossingen geformuleerd worden. Samen met de afwerking van het rapport wordt gepeild naar het verdere engagement van elke betrokken partner.

De minister-president wil absoluut dat er concreet vooruitgang geboekt wordt. Daarom zal er per geformuleerd knelpunt een specifieke werkgroep ingesteld worden. In elk van die werkgroepen worden alleen de direct betrokkenen/betrokken organisaties opgenomen. Met die groep zal zo concreet mogelijk aan oplossingen gewerkt worden.

Het eindrapport zal aangeven hoeveel en welke werkgroepen er moeten komen, maar het lijkt de spreker nu al duidelijk dat er werkgroepen zullen zijn met betrekking tot de uitbouw van het meldpunt, het fokkerijbeleid, de wetenschappelijke onderbouwing van de fokkerij en de handel.

Het consortium blijft in deze aanpak fungeren als klankbordgroep waaraan de werkgroepen een tweetal keer per jaar rapporteren.

6. Conclusie

De problematiek is bijzonder divers en ingewikkeld en het blijkt moeilijk om tot concrete oplossingen te komen, vat de minister-president samen.

Met de vernieuwde aanpak hoopt de minister-president alle betrokken actoren actief te blijven betrekken. Dat is noodzakelijk om tot gedragen oplossingen te komen, in afwachting van de regionalisering van dierenwelzijn en de verdere uitbouw van de fokkerijwetgeving.

II. BESPREKING

1. Interventies van de leden

Mevrouw *Tinne Rombouts* spreekt haar waardering uit dat er, hoewel het nog geen Vlaamse bevoegdheid is, werk van wordt gemaakt om de verschillende actoren rond de tafel te brengen en de nodige voorbereidingen te treffen voor het moment dat Vlaanderen volledig bevoegd wordt.

Het lid acht het belangrijk en positief dat fiches werden opgesteld voor heel wat hondensrassen en de mogelijke aandoeningen en dat deze fiches ook publiek beschikbaar zijn via de website van het beleidsdomein Landbouw en Visserij. Het is belangrijk dat de potentiële koper van een hond goed geïnformeerd is over de rassen en mogelijke aandoeningen, want nu is de koper zich veelal niet bewust van de mogelijke risico's. Door het goed informeren van de kopers, is volgens mevrouw Rombouts ook sensibilisering van de fokkers mogelijk, zodat ze meer aandacht hebben voor de problematiek.

Als blijkt dat de samenwerking op bepaalde punten moeilijk loopt, kan volgens de spreker werken met kleine werkgroepen rond specifieke thematieken een stap vooruit betekenen. Om het verhoopte resultaat te bereiken, is het soms nodig om eerst kleine stappen te zetten. Mevrouw Rombouts steunt de aanpak van de minister-president om iedereen rond de tafel te houden en concreet te werken aan stappen voorwaarts op de diverse domeinen.

Volgens de heer *Karlos Callens* zal er in eerste instantie duidelijkheid moeten ontstaan over het probleem. Na het afronden van de studie zal daar waarschijnlijk meer zicht op zijn, want volgens de spreker zijn er vandaag geen cijfers over het aantal honden met problemen.

De heer Callens wijst op de belangrijke factor van de import. Het is van belang om de import goed te monitoren, want het lid acht de kans reëel dat honden worden ingevoerd die niet gekweekt zijn volgens de regels die in Vlaanderen aan fokkers opgelegd zouden worden.

Volgens het lid is naast de fiche per ras, ook een 'pedigree' van belang, waarin gegevens over de afstamming van de hond worden opgenomen, zodat inteelt voor een deel vermeden kan worden. De spreker merkt wel op dat een stamboom naar eigen goeddunken ingevuld kan worden, en dus niet altijd correct zal zijn. Als kwekers honden verkopen met een vervalste stamboom, moet het volgens de heer Callens mogelijk zijn om straffen op te leggen.

De spreker gaat nog in op de particuliere hondenkweek, en vraagt zich af op welke manier hier een strikt en controleerbaar kader voor gecreëerd kan worden.

Als aandacht wordt besteed aan deze drie elementen, zou dat de sector een grote stap vooruithelpen, besluit de heer Callens.

Mevrouw *Tine Eerlingen* betreurt dat er nog niet meer resultaten zijn geboekt, zonder daarbij de minister-president met de vinger te wijzen, want het heeft volgens de spreker te maken met de complexiteit van de materie en de duidelijk verschillende belangen.

De knelpunten voor de verschillende partners zijn een belangrijk element, maar het dierenwelzijn dient volgens het lid centraal te staan. Vanuit een wetenschappelijke onderbouwing zijn maatregelen nodig om de gezondheid van de dieren te verbeteren.

De consument is volgens mevrouw Eerlingen een belangrijke partner. Mensen kopen een hond uit dierenliefde en willen geen lijdensweg voor hun dier. Als de kopers meer bewust zouden zijn van de mogelijke risico's, kunnen zij een belangrijke partner zijn voor het beleid. Een bepaald keurmerk of kenteken voor verantwoorde kwekers zou de kopers een grotere zekerheid kunnen geven dat hun dier geen grotere risico's loopt. Voldoende en eenvoudige informatie over de risico's per ras en over de punten waarop de koper zelf kan letten, is belangrijk volgens het lid. Als de consument voor een deel de markt bepaalt, zal de sector wel moeten volgen, aldus mevrouw Eerlingen.

De heer *Hermes Sanctorum* benadrukt dat de minister-president inspanningen heeft geleverd om dit probleem aan te pakken. Maar na het overleg volgt natuurlijk de belangrijke

maar moeilijke beslissingsfase. Het lid wijst erop dat er sterk tegengestelde belangen spelen. Bepaalde fokkers en handelaars hebben liever geen extra regelgeving, maar het is volgens het lid belangrijk dat de politiek ook het ethisch aspect in rekening brengt en dus het dierenwelzijn en de belangen van de particuliere kopers inbrengt.

Op dit moment kan Vlaanderen nog niet veel meer dan sensibiliseren en overleg organiseren, maar binnenkort heeft Vlaanderen wel de bevoegdheid over dierenwelzijn. Dat is volgens de heer Sanctorum een stok achter de deur. Het gaat niet om een vrijblijvende discussie, het is een discussie over de Vlaamse regelgeving vanaf 2014. Het is volgens de spreker van belang dat de minister-president die boodschap overbrengt aan de fokkers en handelaars.

De heer Sanctorum hoopt dat, ondanks alle tegengestelde belangen, dierenwelzijn centraal zal staan als beslissingen worden genomen, en de studie in dat kader voor extra argumentatie zorgt.

De heer *Jos De Meyer* wijst op de uitzonderlijk grote verantwoordelijkheid van de fokkerij en de rasverenigingen.

Het lid merkt ook op dat het voor een voorzitter van een overleg die wil slagen bijzonder belangrijk is dat er luisterbereidheid is ten aanzien van alle groepen.

De heer De Meyer vraagt nog op welke manier deze problematiek in Wallonië en Brussel wordt benaderd.

De commissievoorzitter stelt voor om de aangekondigde studie na publicatie ook in de commissie te bespreken.

De voorgaande stappen in het dossier tonen volgens het lid aan dat bij de overdracht van de bevoegdheid naar Vlaanderen deze materie best wordt ondergebracht bij de minister die zich tot vandaag met het dossier heeft beziggehouden. Als, gelet op de complexiteit van de materie, deze bevoegdheid bij een andere minister ondergebracht zou worden, is het volgens de heer De Meyer onmogelijk om een stap vooruit te zetten.

2. Antwoorden van minister-president Kris Peeters

Minister-president *Kris Peeters* meent dat er noch in Wallonië, noch in Brussel op dit terrein al initiatieven zijn genomen. Hij merkt ook op dat het federale niveau jarenlang niets heeft ondernomen in deze problematiek, maar Vlaanderen neemt wel initiatieven en bereidt zich maximaal voor op de overdracht van de bevoegdheid.

De minister-president bevestigt dat de 52 fiches op de website van het beleidsdomein Landbouw en Visserij consulteerbaar zijn, en daarnaast wordt nog gewerkt aan 50 andere fiches.

De spreker is er ook van overtuigd dat de aanpak met kleinere werkgroepen de goede manier van werken is om resultaten te bereiken.

Ook de import van honden is een federale materie, stelt de minister-president.

Het is voor Vlaanderen wel mogelijk om een kader te scheppen voor het fokkerijbeleid, maar de sector en de organisaties moeten daar wel instappen, en dat kan niet verplicht worden. Een aantal fokkerijverenigingen zijn nog nationaal georganiseerd, en aangezien de andere regio's niet dezelfde initiatieven nemen, zijn zij wat terughoudend.

Sommige kopers van honden vragen volgens de minister-president bepaalde esthetische eigenschappen van honden die mogelijk ethisch niet verantwoord zijn, dus rijst de vraag of hier geen grenzen aan gesteld moeten worden. Er dienen mogelijk bijkomende initiatieven genomen te worden om de consument te informeren, maar de overheid moet ook duidelijk maken dat bepaalde vragen een grens overschrijden. De minister-president bevestigt dat dierenwelzijn het uitgangspunt moet zijn.

De minister-president heeft de overtuiging om op dit terrein, in afwachting van de overdracht van de bevoegdheid, de nodige initiatieven te blijven nemen.

Jos DE MEYER,
voorzitter

Tinne ROMBOUTS,
verslaggever